

สภาพปัญหาการนิเทศภายใน
สถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

● จิรภัทร เหมืองทอง

สภาพปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

The State of Problems of Internal Supervision in the Basic Education Institutions under Nongkhai Office of Primary Education Service Area 2

จิรภัทร เหมืองทอง¹

รศ.สมชาย วงศ์เกษม²

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ ขนาดของสถานศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานทั้งโดยรวมและรายด้าน และศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 230 คน ซึ่งได้มาโดยการใช้สถานศึกษาเป็นหน่วยสุ่มและเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย กำหนดขนาดโดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .21 ถึง .72 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .86 วิเคราะห์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) การทดสอบเอฟ (F-test) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Sheffe's test)

ผลการวิจัย พบว่า

1) สภาพปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดพัฒนา ด้านการประเมินความต้องการความจำเป็นในการพัฒนา ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนา ด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข และด้านการลงมือปฏิบัติ

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2) สภาพปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีสถานภาพต่างกัน ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า มีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 มีดังนี้ ด้านการประเมินความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนา ควรส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาเข้ารับการอบรมเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง ด้านการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยเพื่อกำหนดจุดพัฒนาควรจัดประชุมบุคลากรเพื่อร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดพัฒนาในการดำเนินงานนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนาควรมอบหมายภาระงานด้านการนิเทศภายในแก่บุคลากรตามความสามารถและความถนัดของแต่ละบุคคล ด้านการลงมือปฏิบัติควรส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและ ด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขควรติดตามประเมินผลการดำเนินงานนิเทศภายในเพื่อดำเนินการหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน

คำสำคัญ : การนิเทศภายใน, สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

This research had the objectives to study and to compare the state of problems of internal supervision in the basic education institutions under Nongkhai Office of Primary Education Service Area 2, classified by the status of the respondents, the size of the educational institution, and work experience, on the whole and in each aspect, and to study recommendations on development of internal supervision in the basic education institutions under Nongkhai Office of Primary Education Service Area 2. The sample comprised 230 administrators and teachers, obtained through simple random sampling, using the educational institution as sampling unit. The sample size was determined according to Krejcie and Morgan table. The instrument used was a 5-level rating scale questionnaire containing 50 items. The discrimination power of the items ranged between .21 to .72, and the total reliability of the questionnaire was .86. The statistics used included percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and paired comparison according to Scheffe's method.

The results are as follows:

1) The state of problems of internal supervision in the basic education institutions under Nongkhai Office of Primary Education Service Area 2, on the whole was at the moderate level. When considered by each aspect, it was found that every aspect was at the moderate level. Ranked from high to low according to the value of the mean, the aspects are in the following order: the aspect of

outstanding and inferior point analysis for determination of development points; the aspect of developmental need assessment; the aspect of finding alternatives for development; the aspect of follow-up, evaluation and improvement; and the aspect of implementation.

2) The comparison of the state of problems of the internal supervision in the basic education institutions under Nongkhai Office of Primary Education Service Area 2, classified by the status of the respondents reveals that, on the whole, there was no difference. When classified by the size of the educational institution and work experience, it was found that, on the whole, there was significantly different at the .05 level.

3) Concerning the recommendations on development of internal supervision in the basic education institutions under Nongkhai Office of Primary Education Service Area 2, the recommendation that had the highest frequency on each aspect is presented as follows: on the aspect of developmental need assessment, personnel in the educational institution should be encouraged to get training continuously to gain more knowledge and understanding of approaches in internal supervision in the basic education institution; on the aspect of outstanding and inferior point analysis for determination of development points, meetings should be organized for the personnel to jointly analyze outstanding and inferior points for determination of development points to systematize the internal supervision; on the aspect of finding alternatives for development, personnel should be assigned to take charge of proper task according to their ability and aptitude; on the aspect of implementation, teamwork should be promoted; on the aspect of follow-up, evaluation and improvement, joint efforts should be made to carry out follow-up and evaluation for improvement of the internal supervision.

Keywords : Internal supervision, The basic education institutions

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานที่มีความสำคัญในการสร้างความเจริญก้าวหน้าและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสังคม เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนสามารถพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ได้ตลอดชีวิต ในปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกได้มีการพัฒนาให้มีความเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว มีการแข่งขันกันทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ อย่างไม่หยุดยั้ง สถาบันการศึกษาเป็นสถานที่สำหรับการพัฒนาความรู้ ความคิด ให้แก่ทรัพยากรบุคคลของประเทศให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ตอนหนึ่งว่า “การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติและคุณธรรมของบุคคล สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วน ล้วนพอเหมาะกันทุก ๆ ด้าน สังคมและบ้านเมือง

นั่นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติไว้และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปโดยตลอด” (กนกวลี ชูชัยยะและกฤษฎา บุญยสมิต. 2544 : 67)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (สำนักนายกรัฐมนตรี. 2550 : 23) ส่วนที่ 4 แนวนโยบายด้านศาสนา สังคมการศึกษาและรัฐธรรมนูญ มาตรา 78 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การศึกษาและวัฒนธรรม ข้อ (3) ต้องพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สนับสนุนให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ สร้างเสริมและปลูกฝังความรู้และจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความรู้รักสามัคคีความมีระเบียบวินัย พัฒนาคุณภาพผู้ประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา และจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาอย่างเหมาะสมและเพียงพอ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานคุรุสภา. 2542) หมวด 1 บททั่วไป ในความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 6 ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งเป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สำนักงานคุรุสภา. 2550) กล่าวว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน โดยพัฒนาจิตใจควบคู่กับการพัฒนาการเรียนรู้ของคนทุกกลุ่มทุกวัย ตลอดชีวิต เริ่มตั้งแต่วัยเด็กให้มีความรู้พื้นฐานเข้มแข็ง มีทักษะชีวิต พัฒนาสมรรถนะทักษะของกำลังแรงงาน ให้สอดคล้องกับความต้องการ พร้อมก้าวสู่โลกของการทำงานและการแข่งขันอย่างมีคุณภาพ สร้างและพัฒนากำลังคนที่เป็นเลิศโดยเฉพาะในทางสร้างสรรค์นวัตกรรมและองค์ความรู้สมัยใหม่ตั้งแต่ระดับชุมชนถึงระดับประเทศ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมาตรฐานการศึกษาชาติ มาตราฐานที่ 2 กล่าวว่า แนวทางการจัดการศึกษาการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญและการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเห็นแบบอย่างที่ดี ได้ฝึกการคิด ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่หลากหลายตรงกับความต้องการและมีความสุขในการเรียน ครู ศึกษานิเทศก์ รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล เตรียมการสอนและใช้สื่อที่ผสมผสานความรู้สากลกับภูมิปัญญาไทย จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดหาและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและพัฒนาความคิดของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์ ความสำเร็จของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ ผู้เรียน ครู ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารและสมาชิกชุมชนและปัจจัยด้านการบริหาร คือ หลักการบริหารจัดการและหลักธรรมาภิบาล

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2547) หมวด 4 ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 22 ได้ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กรมวิชาการ. 2544)

การจัดการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดนั้น ครูต้องมีศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพได้มาตรฐานสูงตามมาตรฐานหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติและสถานศึกษามีศักยภาพในการบริหารจัดการ โดยองค์รวมสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษา การนิเทศช่วยเหลือ (Coaching) อย่างต่อเนื่องที่เอื้อให้การทำงานของครูและสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะจะช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพในการทำงานของครูและสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

ภารกิจหลักที่สำคัญของโรงเรียนก็คือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจะได้ผลมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียนเป็นสำคัญ เพราะผู้บริหารต้องดำเนินการให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนและกระบวนการนิเทศการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการบริหารเป็นตัวกำกับ เพื่อผลักดันให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนและกระบวนการนิเทศเกิดประสิทธิผล เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เมื่อกระบวนการทั้งสามมีประสิทธิภาพแล้ว ย่อมเชื่อได้ว่าผลผลิตของการจัดการศึกษาต้องบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาด้วย ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะอาศัยเพียงแต่ศักยภาพของผู้บริหารเพียงอย่างเดียว ย่อมนำไปสู่ความสำเร็จได้ด้วยความยากลำบาก ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนต้องกำกับผลักดันสร้างแนวร่วมกับคณะครู ครูเป็นผู้มีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ (ศิริ เพชรศิริ.2545 : 2) จากสภาพอดีตที่ผ่านมาการนิเทศจากบุคคลภายนอกสถานศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในลักษณะรูปแบบของการตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ หรือการตรวจการปฏิบัติงานของครูซึ่งมุ่งเน้นที่ความพร้อมหรือความเป็นระเบียบ ความเป็นปัจจุบันในบางช่วงบางขณะเท่านั้น ขาดความต่อเนื่องและเป็นระบบกระบวนการที่ชัดเจนแน่นอน ซึ่งเกิดจากสาเหตุสำคัญประการหนึ่ง คือ การขาดบุคลากรและงบประมาณที่เพียงพอ จึงไม่สามารถส่งผลต่อการนิเทศการศึกษาที่น่าพึงพอใจ ดังนั้นในระยะหลังต่อมา จึงเกิดนวัตกรรมเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาขึ้นใหม่ในสถานศึกษา โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับคณะครูภายในสถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการ นวัตกรรมนั้นคือ “การนิเทศภายใน” ซึ่งลักษณะเป็นการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับคณะครูในสถานศึกษาโดยมุ่งที่จะแก้ไขปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของโรงเรียนหรือสถานศึกษาจะประกอบด้วยปัจจัยที่หลากหลาย (สุรศักดิ์ ปาเฮ. 2545 : 25) องค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งก็คือ กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาซึ่งเป็นกลไกของการขึ้นนำให้ความช่วยเหลือควบคุมติดตามให้การปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษาก้าวไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นอย่างยิ่งผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนต้องคิดทบทวนและแสวงหาแนวทางการพัฒนา โดยใช้การนิเทศภายในเป็นยุทธศาสตร์สำคัญควบคู่ไปกับการปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษา

กิจกรรมซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญภายในสถานศึกษาให้เกิดความร่วมมือและพัฒนาตนเอง พัฒนาการองค์กรให้ทันสมัยอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอน การร่วมมือกันพัฒนาดังกล่าว สามารถเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเป็นการนิเทศภายใน ซึ่งจะช่วยให้ครูเกิดความตระหนักเห็น

ความสำคัญ เกิดการร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนางานและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อันจะส่งผลดีต่อองค์กรในระดับต่าง ๆ และส่งผลต่อการจัดการศึกษาในภาพรวมทั้งระบบอีกด้วย การนิเทศภายในจึงเป็นงานที่ผู้บริหารต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการบริหารการศึกษา ซึ่งจากการนิเทศการศึกษาทั้งจากภายในและภายนอกเป็นกระบวนการให้บริการช่วยเหลือแนะนำให้การดำเนินการจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เสมือนเป็นการประเมินภายในในระบบของการประกันคุณภาพการศึกษา และทั้งนี้การนิเทศการศึกษาจากภายนอกซึ่งเสมือนการประเมินภายนอกเป็นการนำเอาความเปลี่ยนแปลงจากภายนอกเข้ามาเพียงอย่างเดียวโดยศึกษานิเทศก์ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางด้านการศึกษา จึงมีความจำเป็นต้องจัดการนิเทศภายในสถานศึกษาขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงตรงตามสภาพปัญหาและความต้องการขององค์กรได้มากกว่า เพราะผู้นิเทศเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับครูและนักเรียนมากกว่าบุคคลอื่น ย่อมสามารถมองเห็นปัญหาและแนวทางในการจัดการนิเทศให้เดินไปสู่ความสำเร็จและแก้ปัญหาได้ตรงตามความต้องการของครู นักเรียนและสถานศึกษาได้มากกว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งช่วยเหลือครู ซึ่งเน้นในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 17) ได้ให้ความหมายของการนิเทศไว้ว่า การนิเทศ หมายถึง กระบวนการจัดบริหารการศึกษาเพื่อชี้แนะให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูและเพิ่มคุณภาพของนักเรียน ให้เป็นไปตามเป้าหมายของการศึกษา สามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเป็นระบบเครือข่ายโรงเรียนแต่ละโรงเรียนมีสภาพและข้อจำกัดไม่เหมือนกัน การที่คนภายในรู้เรื่องขององค์กรดีกว่าคนภายนอกทำให้การพัฒนาองค์กรเป็นไปอย่างรวดเร็วเกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นถึงข้อดี ประโยชน์ ความจำเป็นและความต้องการในการนิเทศภายในที่มีต่อสถานศึกษา โดยจะเห็นว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งในสามกระบวนการ ที่เป็นสิ่งจำเป็นต้องใช้ในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาซึ่งได้แก่ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนิเทศภายใน เพราะเป็นกระบวนการที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน มุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนโดยตรง ดังนั้นสถานศึกษาจึงเห็นความสำคัญและต้องการให้มีการนิเทศภายในขึ้นในสถานศึกษา

ในการบริหารการศึกษาที่ผ่านมา มักจะพบปัญหาในการบริหาร เช่น ปัญหาครูไม่ครบชั้นเรียน ปัญหาในการนิเทศการเรียนการสอน ปัญหาครูผู้สอนมีงานรับผิดชอบมากเกินไป ผู้บริหารไม่มีการวางแผนการนิเทศอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ขาดความรู้ความเข้าใจกระบวนการนิเทศ ครูผู้สอนไม่ยอมรับการนิเทศ ครูไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปัญหาต่าง ๆ ในการบริหารการศึกษาดังกล่าวนี้ จึงจำเป็นต้องมีการแก้ไขโดยใช้การนิเทศภายใน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. 2552 : 6 – 7) ซึ่งสอดคล้องกับรายงานประจำปี 2551 ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา กล่าวว่า จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกในด้านผู้เรียน ส่วนใหญ่จะไม่ได้มาตรฐานในมาตรฐานที่ 4 เกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มาตรฐานที่ 5 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมาตรฐานที่ 6 ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ในด้านครู ส่วนใหญ่จะไม่ได้

มาตรฐาน ในมาตรฐานที่ 9 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในส่วนมาตรฐานด้านผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่จะต้องพัฒนาในเรื่องงานวิชาการให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งผลการประเมินจะสะท้อนในมาตรฐานที่ 12 เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ได้ทำการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ปีการศึกษา 2552 โดยมีการประเมินผลคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (National Test) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานจากสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างต่ำ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2. 2552 : 20) จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ต้องได้รับการแก้ไขและพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ เพราะการนิเทศภายในสถานศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาครูให้สามารถปรับปรุงและแก้ไขการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองให้ดีขึ้นและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ซึ่งมีส่วนร่วมในการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการวางแผนการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารงานและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษามีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ ขนาดของสถานศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

บุคลากรที่มีสถานภาพ ประสบการณ์ในการทำงานและปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการนิเทศภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในตามกระบวนการ 5 ขั้นตอนที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551:13) กำหนดไว้ได้แก่ 1) การประเมินความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนา 2) การวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยเพื่อกำหนดจุดพัฒนา 3) การหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนา 4) การลงมือปฏิบัติ และ 5) การติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 163 แห่ง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 163 คน และครูผู้สอน จำนวน 163 คน รวมทั้งสิ้น 326 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ปีการศึกษา 2553 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan ใช้สถานศึกษาเป็นหน่วยสุ่ม จำนวน 115 แห่ง โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ได้แก่ สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 95 แห่ง และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 20 แห่ง เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาแล้ว จึงใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลากเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนดในแต่ละขนาดของสถานศึกษา

ผู้ที่ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึกในครั้งนี้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จำนวน 8 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (สุรวาท ทองบุ. 2550:74) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คนและครูผู้สอนจำนวน 4 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพ ขนาดของสถานศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการนิเทศภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เครื่องมือรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก สร้างเครื่องมือโดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสังเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคายเขต 2 ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย สร้างเครื่องมือในการวิจัย หาคุณภาพเครื่องมือ โดยการนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา แล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยการวิเคราะห์ค่า IOC (Item Objective Congruence Index) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า .50 ขึ้น

ไป แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 15 คนและครูผู้สอนจำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน แล้วคำนวณหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยการหาลัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมตามวิธีของเพียร์สัน (Pearson's simple item – total Correlation) ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ .21 ถึง .72 และหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีประสิทธิแอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha – Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .86 เพื่อใช้ในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการใน 2 ระยะ ระยะแรก ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

2) แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

3) แบบสอบถามปลายเปิดและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างและขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

ระยะที่ 2 ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรในสถานศึกษาที่เป็น Best- Practice เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติภาคบรรยาย (Descriptive Statistics) เช่น ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละและสถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน ตามลักษณะของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและตัวแปรที่ศึกษา

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกใช้วิธีการตีความสร้างข้อสรุป โดยใช้หลักตรรกวิทยาเชิงอุปนัย (Inductive) ตามรูปแบบ ความหมาย ความสัมพันธ์ และผลกระทบของปรากฏการณ์ที่รับรู้และเกิดขึ้น รวมถึงการวิเคราะห์ของผู้วิจัย

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสภาพปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 2 พบว่า

1. สภาพปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดพัฒนา ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการลงมือปฏิบัติ

2. การเปรียบเทียบสภาพปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

2.1 เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 เมื่อพิจารณาตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน ในสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประเมินความต้องการความจำเป็นในการพัฒนา ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดพัฒนา และด้านการลงมือปฏิบัติ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนา และด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.3 เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้บริหารและครู ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 มีดังนี้

3.1 ด้านการประเมินความต้องการในการพัฒนาควรส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาเข้ารับการอบรมเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง

3.2 ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดพัฒนาควรจัดประชุมบุคลากรเพื่อร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดพัฒนาในการดำเนินงานนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและหาแนวทางการปรับปรุง ส่งเสริมให้ดีขึ้น

3.3 ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนาการจัดประชุมเพื่อมอบหมายภาระงานด้านการนิเทศภายในแก่บุคลากรตามความสามารถและความถนัดของแต่ละบุคคลเพื่อหาแนวทางการพัฒนาร่วมกัน

3.4 ด้านการลงมือปฏิบัติควรส่งเสริมการทำงานเป็นทีม

3.5 ด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขควรจัดประชุมเพื่อติดตามประเมินผลการดำเนินงานนิเทศภายใน โดยให้ทุกฝ่ายในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และนำข้อมูลที่ประเมินได้มาเปรียบเทียบกันเพื่อหาจุดบกพร่องและดำเนินการหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน

การอภิปรายผล

1. สภาพปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรในสถานศึกษา ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอน มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา มีการสร้างความเข้าใจ ผู้ที่ได้รับมอบหมายงานนิเทศและบุคลากรผู้รับการนิเทศมีความพร้อมในการดำเนินงาน ทำให้การปฏิบัติงานของทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีความราบรื่นและประสบผลสำเร็จด้วยดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิบูลย์ ปิยภิตติไพบูลย์ (2550 : 99) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า ระดับการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนรวม 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2. สภาพปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนตระหนักในความสำคัญของการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน บุคลากรทุกฝ่ายมีความรู้ความเข้าใจและมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จตามที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของไพรัช ชารีแก้ว (2549 : 88) ได้ศึกษาทัศนะของข้าราชการครูที่มีต่อสภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษา พบว่า โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีทัศนะต่อสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวมไม่ต่างกัน

เมื่อพิจารณาตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีบริบทในหลายด้านที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะในเรื่องของจำนวนบุคลากรและงบประมาณที่ได้รับจัดสรรแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาโดยจัดกิจกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ จัดประชุมบุคลากรและนำผลสรุปที่ได้มาปรับปรุงข้อบกพร่องเพื่อพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป

1.2 ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องควรมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการให้ขวัญและกำลังใจกับบุคลากรในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโดยการพิจารณาจากตัวแปรอื่น เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ศึกษาเทคนิคหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับผลการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน และเทคนิควิธีการนิเทศภายใน

เอกสารอ้างอิง

- กนกวลี ชูชัยยะ และกฤษฎา บุญยสมิต. (2544). **พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 พระเจ้าอยู่หัวของประชาชน**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทจำกัด ก. พล (1966). กรมวิชาการ. (2544). **แนวทางการนิเทศช่วยเหลือโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง**. กรุงเทพมหานคร : ครูสภาลาดพร้าว.
- ปรียาภรณ์ วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). **การนิเทศการสอน**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ไพรัช ชาริแก้ว. (2549). **ทัศนะของข้าราชการครูที่มีต่อสภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. (อัครา).
- วิบูลย์ ปิยภิตติไพบูลย์. (2550). **การปฏิบัติงานนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. (อัครา).
- ศิริ เพชรศิริ. (2545). **รายงานการนิเทศการเรียนการสอนแบบ TEACH เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในโรงเรียน ศรีชมภูวิทยา อำเภอพิสัย จังหวัดหนองคาย**. หนองคาย : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2.
- สุรวาท ทองบุ. (2550). **การวิจัยทางการศึกษา**. มหาสารคาม : อภิชาดิการพิมพ์.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2545) “การนิเทศภายใน : หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียน,” **วารสารวิชาการ**. 8. (สิงหาคม) : หน้า 25.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน). (2547).

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2. (2552). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2552.**

หนองคาย : สำนักงาน ฯ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **กระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา.**

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานคุรุสภา. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. พิมพ์ครั้งที่ 1.**

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2550). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร :**

โรงพิมพ์ คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2550). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร:**

สำนักนายกรัฐมนตรี.